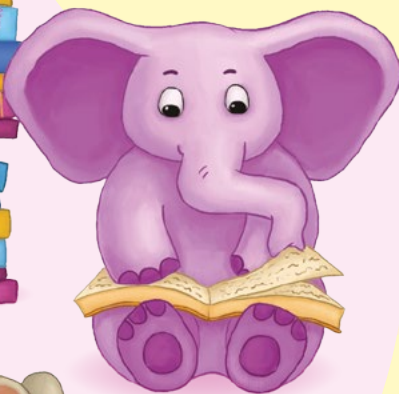

УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЧИТАННЯ

2
КЛАС

Частина 1

Інтегрований курс

Ганна Остапенко

УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЧИТАННЯ

Підручник
для 2 класу закладів загальної середньої освіти
(у 2-х частинах)

Частина 1

Редакційна колегія:

Ольга Волощенко, Олександра Козак, Оксана Луцєвська, Роман Шиян

За типовою [освітньою програмою](#) Нової української школи,
розробленою під керівництвом Р. Б. Шияна

Умовні позначення

– попрацюйте в парах

– попрацюйте в групах

– попрацюйте всім класом

– пограйте разом у "Ігротеці"

– уточніть значення виділеного
слова у "Тлумачку"

Безоплатні додаткові матеріали та методичний супровід – на сайті svitdovkola.org/um2

Консультації за телефоном 067 504 5022

Будьмо знайомі!

У цьому підручнику мешкають веселі персонажі. І вони мають чим тебе здивувати!

Читася

Я зібрала для тебе найцікавіші оповідання та казки, вірші, загадки, факти. Нумо читати!

Чи знаєш ти, що робить нашу мову особливою? Дослідимо її секрети разом!

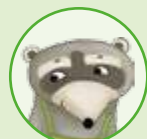
Мовознай

Медіаша

Запрошую до світу медіа. Це мультфільми, комікси, журнали, відеоролики, фотознімки.

Збережімо українську мову чистою! Я підкажу тобі, як говорити без помилок.

Чистомовик

Дружисловик

А я допоможу знаходити ввічливі слова в різних ситуаціях.

Хочеш створити власну книжку? Тоді звертайся до мене.

Тишеня

Режисерка

Зі мною ти спробуєш себе у ролі актора, режисера, декоратора.

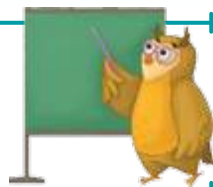
Цікавого спілкування!

Абетка

1. Художник вигадливо розфарбував літери абетки. Назви, якою стала кожна з них. Наприклад, В – вишита.

Абетка, або алфавіт, азбука – всі букви для запису якої-небудь мови, розташовані в усталеному порядку.

2. Назви всі букви української абетки по порядку, користуючись підказкою на сусідній сторінці, а потім без неї.

3. Запам'ятати абетку допоможе пісенька! Послухай її на сайті: svitdovkola.org/um2/media1

4. Напиши в зошиті всі прописні букви за алфавітом: спочатку маленькі, а потім великі. Яка буква тобі найбільше подобається? Чому? Чи є ті, які складно писати? Напиши їх по рядочку, щоб потренуватися.

5. Зберіть свою класну бібліотеку. Нехай кожен учень принесе 2-3 книжки з дому. Серед них можуть бути казки та оповідання, енциклопедії, збірки віршів. Розташуйте книжки в класі на полиці в абетковому порядку за назвою або за прізвищем автора.

Літери бавляться!

Здогадайся, яка буква сховалася, та запиши всі можливі варіанти. Придумай і запиши свої пари слів.

 а к

 а л и н а

 и ш к а

6. Прочитай текст. Що в ньому особливого?

Андрійкова бабуся

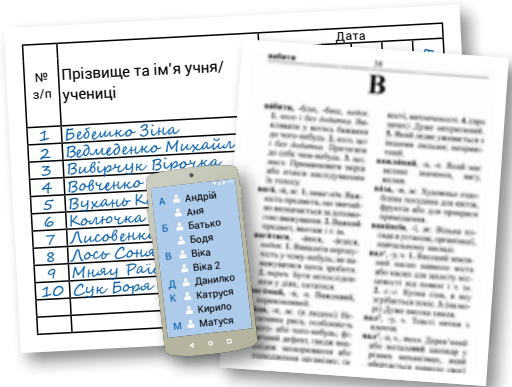
Андрійкова бабуся вправна. Гарна газдїня давно експериментує. **Є ж зиск!** І їй кортить ласувати медяниками **на обід**. Приготувала раненько смаколики – товстенькі, у формі хатинки. Цілющого чаю шипшинового ще заварить. Любо як!

Аніта Майданюк

7. Чи є в тексті слова, яких ти раніше не чув/не чула? Спробуй здогадатися, що вони означають. Перевір своє припущення у "Тлумачку" (с. 120–121).

8. Пригадай, де тобі траплялися слова, записані в алфавітному порядку. Навіщо їх так розташували?

9. Складіть власний перелік за абеткою. Запишіть прізвища своїх однокласників, назви шкільних предметів або улюблених страв.

Вареники, млинці, мрозиво, олівет.

У списках за абеткою беруться до уваги і перша, і друга літери в слові.

Звуки ми чуємо та вимовляємо. Звуки бувають голосні та приголосні, а ще тихі, гучні, милозвучні, неприємні. Звуки на письмі позначаються буквами.

Букви (літери) читаємо та пишемо. Букви бувають друковані, прописні, великі, маленькі, охайні, кривенькі.

Як правильно вимовляти [г] та [ґ]?

Звук [г] утворюється в глотці, десь у глибині горла.

Звук [ґ] утворюється різким поштовхом задньої частини язика і звучить, як вибух.

10. Поклади долоню на шию і вимовляй по черзі [г] та [ґ]. Відчуваєш відмінність?

11. Прочитай правильно слова.

Ги́ря, гвинт, пінгві́н, кругли́й, прогуля́нка, погу́гли́ти.
Гудзи́к, гелго́тіти, га́ва, аґру́с, ґрунто́вий.

12. Прочитайте по черзі скоромовку, а тоді промовте її з пам'яті. Підказуйте одне одному жестами.

Гуска грає на гітарі,
Гелготіть гусак гага́рі,
Горобець гука грака́,
Га́ва га́тить гопака.

Юрій Кругльак

Мій перший день у школі

13. Прочитай вірш про слоника-першокласника та пригадай себе таким/такою.

Слоник-школярник

Нині свято – Перший дзвоник.
Вируша до школи слоник.
Має він новий портфельик
І краваточку-метелик,

Ще не вдягані штанята,
Ще не взúвані сандалі,
І жоржин букет до свята,
Й три олівчики в пеналі,

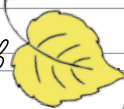

Має зошити й букварик,
Ручку й навіть календарик.
Навіть хобот має слоник,
Щоб тримати в ньому дзвоник!

Юрій Бедрик

14. Який настрій у вірша? Який настрій був у тебе, коли ти вперше йшов/йшла до школи? Чому?
15. Доведи, що "Слоник-школярник" – вірш. Передай його зміст прозою.

- 16.** Запиши в зошит спогади про свій перший день у школі. Скористайся прикладом, замінивши листочки словами.

Мій перший день у школі
 Я пішов/пішла в перший клас вересня року.
 Цей день був У мене були нові та
 Вчителька   розповідала нам про
 а ще ми Я вперше побачив/побачила своїх
 друзів та У мене був настрій.
 Після школи ми

- 17.** Прочитайте одне одному свої записи. Чи однакові вони? Чому? Висловіть однокласникам свою думку про їхні розповіді.

- 18.** Вибери три варіанти, як ввічливо прокоментувати роботу іншого і дати поради.

- Мене вразило (розвеселило, змусило замислитися)...
- Можна було б і краще написати.
- Тобі чудово вдалося...
- На мою думку, можна ще...

Осінні зміни

1. Прочитай уривок з казки-повісті "Хто зробить сніг" Мар'яни та Тараса Прохаськів.

Погожий день

Небо було похмури́м кілька днів. Але невдовзі знову вийшло сонце і потепліло. Тільки щось сталося з кольорами. Зелений ліс перестав бути зеленим. Дерева зробилися жовтими, золотистими, оранжевими, червоними, бордовими, **брунатними** і **багряними**. А небо – синім як ніколи.

– Бабине літо – найкращий час для малювання, – казала мама кротенят і роздавала дітям кольорові олівці.

Вони зручно всідалися на галявині зі своїми альбомами, і кожен вибирав собі дерево, яке хотів намалювати. Мама виносила контрабас і грала спеціально для дітей. Від низьких звуків маленькі жовті букові листочки відривалися від гілки й повільно летіли вниз...

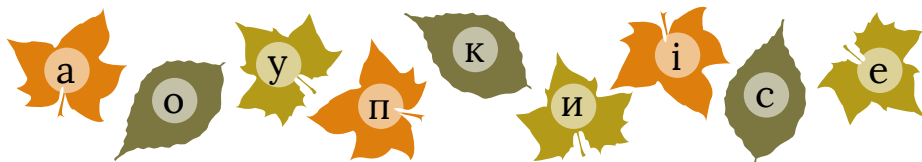
Згодом під деревами назбиралися цілі купи сухого листя. У сухому листі чудесно бавитися. Навіть просто ходити, щоб воно голосно шурхотіло. Тато-кріт казав, що це прекрасно заспокоює нерви. Але на дітей воно діяло інакше. Бігаючи по листю, кротенята починали нестримно бушувати. Вони перестрибували з купи на купу, **запóрпувалися** в листя і присипали ним одне одного, підкидали листя високо догори і гасали під саморобним листопадом.

2. Що полюбляють робити восени казкові кротенята? А ти?
3. Знайди в тексті назву осінньої погожої пори.
4. Розкажи, які емоції викликає в тебе бабине літо.
5. Послухай мелодію у виконанні контрабаса:
svitdovkola.org/um2/media2
Намалюй те, що підкаже уява.

6. Складіть і запишіть у зошит список приємних осінніх справ. Чи виникли в ході роботи суперечки?
7. Спробуй проспівати звуки, які потрапили на осінні листочки. Які з них добре співаються? Згадай, як вони називаються.

Голосні звуки утворюються за допомогою лише голосу, їх легко проспівати. В українській мові їх 6: [а], [о], [у], [е], [и], [і]. А букв, що їх позначають, – 10.

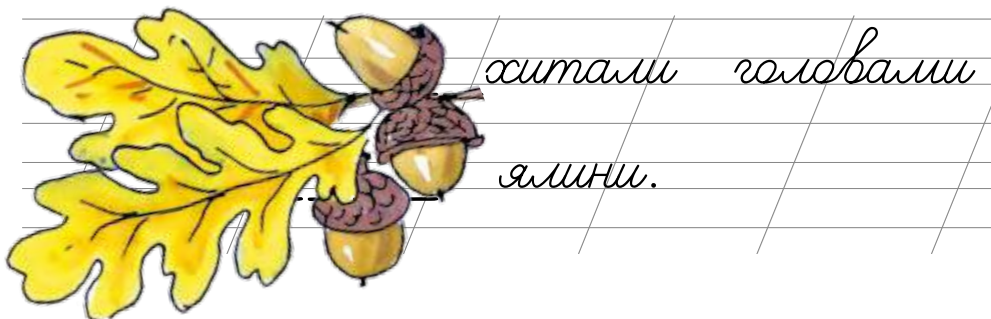

Літери бавляться!

Здогадайся, які букви заховалися. Запиши слова в зошит.

С Н Ъ , Л Т , З М , В С Н

9. Який настрій у кожного вірша? Прочитай слова, які його створюють.
10. Спробуй зробити речення спочатку веселим, а потім сумним, додавши до нього лише два слова. Запиши найкращу версію речення в зошит.

11. Згадай, що таке склад. Знайди у віршах слова з одним, двома, трьома складами.

Склад — частина слова, що вимовляється на одному видиху. Він може складатися з одного чи кількох звуків, один з яких обов'язково голосний.

У слові стільки складів, скільки голосних звуків.

12. Пограйте в гру "Складоплав" в "Ігротеці" (с. 122–123).

13. Знайдіть у своїй класній чи шкільній бібліотеці оповідання, казки, вірші про осінь. Прочитайте їх. Випишіть описи осені, які вас вразили, та намалюйте до них ілюстрації.

14. Прочитай пізнавальний текст.

Чому листя змінює восени колір?

У листі містяться різні барвники – жовтий, червоний, зелений. Навесні та влітку переважає зелений – хлорофіл. Завдяки йому в листі відбуваються важливі процеси. Під дією сонячного світла вуглекислий газ і вода, які надходять з повітря та ґрунту, перетворюються на потрібні рослині поживні речовини. Крім того, виділяється кисень.

Восени, коли сонячного світла мало, хлорофіл поступово руйнується. Тоді проступають інші барвники, які були непомітними.

(З журналу “Джміль”)

15. Розкажіть одне одному, що нового ви дізналися з тексту.

16. Придумайте казкове пояснення, чому листя змінює колір. Намалюйте комікс.

17. Подивися відео, щоб дізнатися більше:
svitdovkola.org/um2/media3

18. Знайди в тексті слова, які не помістилися повністю в рядок. Їх розділили на дві частини та перенесли кінець слова на наступний рядок. Запиши ці слова у свій зошит, розділивши їх так само, як у підручнику.
19. Як гадаєш, чи можна розділити слово для переносу як завгодно? На які частини ти вже вмієш ділити слова?
20. Поміркуйте, чи є слова, які не можна переносити. Які саме? Запишіть їх.

Правила переносу

Слова переносять з рядка в рядок по складах.

Нас не можна роз'єднувати для переносу!

ДЖ та ДЗ,
що позначають
один звук

Ґу-дзик, хо-джу

Ь і апостроф
та попередню букву

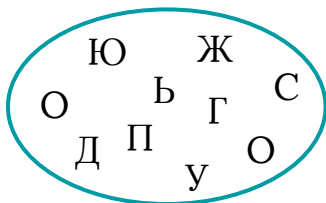
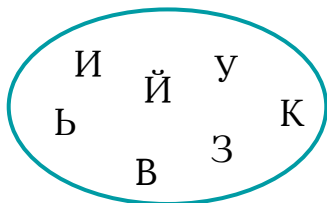
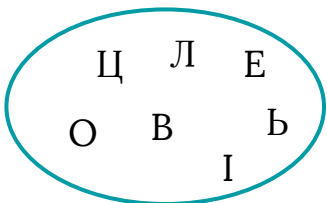
Ко-льори або кольо-
ри, об'-ек-тив

Самотній
голосний

Абет-ка

21. Збери з літер слова та розділи їх для переносу.

Наш театр

Зробіть ляльок з природних матеріалів,
об'єднайтеся з однокласниками в групи
та інсценуйте вірші.

Їжаки

Два веселі їжаки
Накололи на голкі
Всі листкі
І сказали:

– Ми – куці,
Золоті у нас плащі
На дощі.

Два веселі їжаки
Накололи на голки
Всі грибки
І сказали:

– Ми – пеньки,
Наросли на нас грибки,
Як горбки.

Два веселі їжаки
Позгортались у клубки
Під голки
І сказали:

– Ми – грудкі..
Ну, а, може, – будяки..
Ну, а, може, – їжаки
Все-таки?

Тамара Коломієць

- Які слова мають читати виконавці-їжаки? А які на- лежать оповідачу? Їх називають словами автора.
- Потренуйся промовляти репліки їжаків з різними інтонаціями – мрійливо, гордовито, таємничо, жар- тівливо. Які інтонації підійдуть для слів автора?

Суперечка

Ведмідь сварився із совою:

– Ти щось наплутала, сова!

Затям своєю головою –

зими в природі не бува!

Сова сміялась:

– Волохатий,

не дивно чути це мені:

як восени ти ляжеш спати,

прокинешся аж навесні.

Петро Ребро

- Спробуй промовити репліку ведмедя спочатку обурено, а потім поблажливо, сміючись. Як тобі більше подобається? Так само поекспериментуй з реплікою сови. В якому випадку схоже, що тваринки посваряться?
- Після репетицій кожна група має показати один із віршів іншій групі. На початку маленької вистави оголосіть назву вірша, назвіть його автора. В кінці представте акторів. Глядачі віддячують акторам оплесками, також важливо прокоментувати, що творчій команді особливо вдалося, а над чим варто ще попрацювати.

Наголос

1. Прочитай вірші, які допомагають запам'ятати, як правильно вимовляти слова.

МІЖ СТОРІНОК

Я із книгами дружу.
Кожну книгу бережу.
Чемним дітям не з руки
Загинати сторінкі.
Закладки потрібно мати,
То й не будеш загинати.

СЕРЕДИНА

У нашій мові так заведено:
Не середина, а середина.
Цей віршик – правило-підказка.
Запам'ятай його, будь ласка!

ДРОВА

Ми рубали з татом дрóва.
Підійшла до нас корова,
Попросила не рубати,
Бо телятко хоче спати.
У телятка добрий слух,
А сокирка: “Бух та бух!”.

Віра Правоторова

У кожному слові є склад, який вимовляється з більшою силою голосу. Він називається **наголошений**, голосний у ньому звучить чітко.

2. Спробуй вимовляти слова, ставлячи наголос на різні склади. Як вони звучать?

Телятко, запам'ятай, книга, добрий.

3. Скільки варіантів наголосу у двоскладових словах? У трискладових?
4. Прочитай слова. Чи однакові вони у написанні? А у вимові?

ЗАМОК

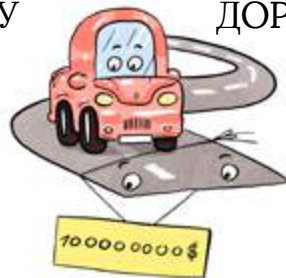
ЗАМОК

ПЛАЧУ

ПЛАЧУ

ДОРОГА

ДОРОГА

Слова, які пишуться однаково, а вимовляються по-різному, називаються **омографі**.

5. Складіть і запишіть речення з омографами "брати".

— Літери бавляться!

Щоб розгадати ребуси,
скажи, що на чому.

А
НАС

З
ТИ

БА
Н

Драconi поруч

6. Спробуй здогадатися за назвою твору, про що він. А потім прочитай початок оповідання Ані Хромової.

Драконe, киш!

Одного ранку мама готувала на кухні печеню з грибами. А Юля сиділа за столом і малювала. Намалювала маму. Потім себе. Потім Юля намалювала, як повіяв вітер і відніс їх із мамою до зеленого лісу. А потім їй захотілося намалювати дощ із грибів. Але для дощу на аркуші забракло місця.

– Мамо, іди глянь, що я намалювала! – покликала Юля.

– Зараз, сонечко, хвилинку, – мама всипала до каструлі картоплю.

За хвилинку мама підійшла до Юлі. І побачила: олівці – розкидані, малюнок – зіжмаканий.

– Юлечко, що сталося? – здивувалася мама.

– Ти не хотіла йти! Значить, я погано малюю! – відповіла дівчинка.

– Мені дуже шкода твого малюнка. Знаєш, усім часом доводиться чекати. Збери, будь ласка, олівці.

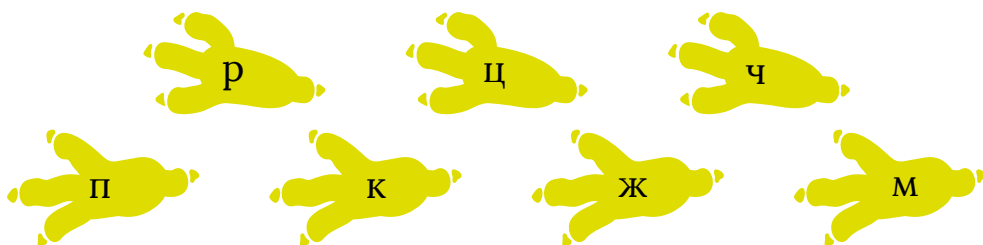
– Я – дракон! Грррр! Я не вмю збирати олівці! – загарчала Юля й побігла до кімнати бавитися м'ячем.

– Дракон? – здивовано пробурмотіла їй услід мама.

7. Юля ще кілька разів за день перетворювалася на дракона. Уявіть та інсценуйте ці ситуації.

8. Чи буває, що ти теж перетворюєшся на дракона? Яку емоцію ти відчуваєш тоді? Як на це реагують інші?
9. Потренуйся впізнавати різні емоції тут:
svitdovkola.org/um2/media4
10. Прочитай букви на слідах дракона. Вслухайся уважно в звуки, що вони позначають. Згадай, як вони називаються.

Приголосні звуки утворюються за допомогою голосу та шуму або тільки шуму. Звідки ж він береться? Видихуване повітря натрапляє на перешкоди – губи, язик, зуби, піднебіння.

В українській мові 32 приголосні звуки, а букв для їх позначення – 22.

11. Знайдіть у тексті та запишіть у зошит слова, в яких приголосних звуків стільки ж, скільки голосних.

12. Чи є у вашій класній чи шкільній бібліотеці книжки про драконів? Пошукайте і прочитайте їх.

13. Намалюй дракона, придумай йому ім'я. Чи можливо це зробити, використавши лише приголосні звуки? Розкажи про свого дракона однокласникам.

14. Прочитай кінцівку оповідання "Дракон, киш!" Ані Хромової.

Мама сказала татові:

– Любий, сходи, будь ласка, до магазину. Скоро обід, а я не маю чим годувати дракона.

– Але ж є печеня, – не зрозумів тато.

– Дракони не їдять печені, хіба ти не знаєш? Купи принцесу. А краще двох, щоб лишилося ще на вечерю. Якщо свіжих принцес раптом немає, то купи корову. Але цілу, з рогами. Я читала, що дракони ковтають корів прямо з рогами.

– Я спробую... – пообіцяв спантеличений тато.

– А пообіді нам треба буде їхати шукати якусь печеру.

– Печеру? – здивувалися тато з Юлею.

– Так, печеру, – підтвердила мама. – Дракони не сплять у ліжках для дівчаток і ненавидять ковдри. Нам потрібна сира й холодна печера в дикому лісі, щоб ми там вклали спати нашого дракона.

– Зрозумів, – сказав тато. – Ну, я пішов.

І тут Юля подумала, що вона більше не хоче бути драконом. Якщо поміркувати, драконове життя їй зовсім не підходить.

– Мамо, тату, я – дівчинка... – сказала Юля.

– А де ж дракон? – запитали мама й тато разом.

– Я його вигнала! Тупнула ногою та сказала: "Дракон, киш!".

15. Уяви іншу кінцівку історії.

- Якби мама Юлі теж перетворилася на дракона.
- Якби Юля не сказала: "Драконе, киш!".
- Якби тато справді пішов до магазину й купив двох принцес і рогату корову.

16. Знайди в тексті слово з 13 букв і розділи його для переносу.

17. Перекажи рідним оповідання за малюнками.

18. Напишіть Юлиному татові список покупок: для дракона та для приготування вечері.

19. Презентуйте свій список іншим групам.

Абетка емоцій

1. Прочитай поради з "Великої книги почуттів" польського автора Гжежожа Касдепке.

Ревнощі і заздрощі

Ревнощі – неприємне відчуття, коли хтось дуже важливий для нас (наприклад, мама, друг чи подруга) цікавляться кимось іншим більше, ніж нами. Це схоже на заздрощі – коли ми заздriamo, що в когось начебто гарніші коси чи шапка. Хтось заздрить комусь і шкодує, що він не цей хтось інший – і замість дошкільником хотів би бути, скажімо, поліцейським. Але найдивніше те, що коли ми заздriamo або ревнуємо, нам тільки здається, що в нас є привід, бо чужа шапка найчастіше зовсім не краща за нашу. Тож заздрісникам не позаздриш.

- ☀ Якщо ти ревнуєш, приміром, через те, що тато частіше бавиться із твоїм братиком, ніж із тобою, негайно йому про це скажи – тато зробить усе, щоб тебе розрадити, і ти більше ніколи не відчуєш таких ревнощів.
- ☀ Якщо тобі хочеться мати такі ж гарні іграшки, як у друга, запитай, чи не могли б ви іноді гратися разом – обов'язково виявиться, що й твій друг тобі заздрить через якісь іграшки, і ти зможеш запросити його в гості.
- ☀ І головне: якщо тебе з будь-якого приводу охопить заздрість – подивися у дзеркало, усміхнися, навіть через силу, і кричи: "Заздрощі, геть!"

2. Що нового ти дізнався/дізналася про почуття? Чи будуть ці знання корисними для тебе? В яких ситуаціях? Чи допоможуть зрозуміти себе, пояснити поведінку інших?
3. Пригадайте якомога більше емоцій і запишіть їхні назви за абеткою.
4. Відгадай загадку. Чи одна в неї відгадка?
Буква – одна, а звуків – два.

Вимовляй правильно: Щ – [шч].

5. Прочитай скоромовку тричі.
Чи вдалося запам'ятати її?

На щиті комар пищить:
– Піднімайте вище щит!

Ігор Січовик

6. Позмагайся з однокласниками, хто може швидше вимовляти скоромовку без помилок.
7. Склади й запиши речення-скоромовку, використавши якомога більше слів з літерою Щ (їх можна знайти в словнику або в тексті на сусідній сторінці). Хай твій однокласник прочитає скоромовку без помилок та ще й у швидкому темпі.

Мінятися чи не мінятися?

8. Прочитай українську народну казку про чоловіка, який обмінював те, що мав.

Каліточка

Були собі чоловік та жінка. Була у них пара волів. Ото жінка раз і каже чоловікові:

– Поведи воли та продай, справимо собі коня та воза, будемо їздити в місто та до родичів.

Чоловік залигав волів та й повів. Веде дорогою, аж ось наздоганяє його чоловік конем.

– Здоров був!

– Здоров! – відповів чоловік незнайомцю.

– А куди це воли ведеш?

– Продавати.

– Поміняй мені на коня, – пропонує незнайомий.

– Давай, – погодився чоловік.

Виміняв коня, сів верхи та й їде. Від'їхав недалечко і зустрічає чоловіка, який жене корову.

– Здоров був!

– Здоров!

– А куди це ти їдеш?

– Коня продавати.

– Поміняй мені на корову!

– Давай, – знову погодився чоловік на обмін.

Помінявся, веде дорогою корову, аж бачить попереду пасуться свині та вівці. Зговорився він, виміняв корову на свиню, а потім – на вівцю, а вівцю на гуску, а гуску

на півня, а півня на калиточку та й поспішає додому. Аж тут тобі ріка розлилась. На березі стоїть перевіз, плату беруть, а в чоловіка ні копійки. Він і питається:

- А перевезете мене? Дам калиточку.
- Сідай.

І переїхав на другий берег.

9. Назва тексту – старовинне слово, яке ми нині не вживаємо. Спробуй здогадатися, що воно означає. Запиши свої припущення в зошиті. А підказку, яка допоможе дізнатися значення слова, ти знайдеш у продовженні тексту на наступній сторінці.

10. Чи хочеться тобі дати чоловікові якусь пораду?

11. Уяви, чим закінчиться казка.

12. Намалюй у зошиті схему того, як змінювалася власність чоловіка. Скільки елементів буде у схемі? Чи допоможе вона розповідати казку?

Літери бавляться!

Щоб розгадати ребуси, скажи, на чому що.

$\frac{С}{СО}$

$\frac{НИЙ}{ДІЙ}$

$\frac{ВАЛ}{Р}$

13. Прочитай закінчення казки "Калиточка".

На тому березі стояла в'алка чумаків. Як розпитали ж вони чоловіка, за що він виміняв калиточку, сміються з нього.

– Що тобі, – кажуть, – жінка вдома за це зробить?

– Аж нічого! "Добре, що хоч сам живий вернувся", – скаже.

Та й побилися чумаки з чоловіком об заклад. Коли скаже жінка так, то чумаки віддадуть двадцять маж солі. Зараз одібрали одного з-поміж чумаків, послали до чоловікової жінки. Приходить він та й питає ту жінку:

– Здорова була! А що чула за свого чоловіка?

– Здоров! Та нічого не чуто.

– Він воли на коня проміняв.

– От добре, возик недорого коштує, якось купимо.

– Та й коня проміняв на корову.

– Це ще краще, буде у нас молоко!

– А далі корову проміняв на свиню!

– І то добре, будуть поросята!

А чоловік далі веде:

– А свиню на вівцю, та й вівцю проміняв на гуску, а гуску на півня, а півня на калиточку.

– І це добре, будемо, хто що заробить, чи він, а чи я, то все в калиточку складати.

– Та він і калиточку за перевіз віддав.

– Ну що ж, добре, що хоч сам живий та здоровенький вернувся, – такою була відповідь жінки.

Чумаки віддали чоловікові дванадцять маж солі. Повернувся він додому, та й не з порожніми руками.

- 14.** Чи ти здогадався/здогадалася, що означає слово "калиточка"? Які слова в тексті тобі підказали? Які інші незнайомі слова тобі трапилися в казці? Чому їх тут так багато?
- 15.** Чи здивували тебе відповіді жінки? Чому чумаки вирішили битися об заклад з чоловіком?
- 16.** Чи ти міняєшся своїми речами з іншими дітьми? Чи не жалкуєш про це? Як ставляться до обміну твої батьки?
- 17.** Чому жінка не розчаровувалася? Назвіть переваги, які вона знаходила для кожного нерівноцінного обміну.
- 18.** Повправляйся у позитивному мисленні. Запиши в зошит речення, додавши свої ідеї.

*На прогулянці мої штаниці забруднилися,
зате...*

*Мама прийшла додому пізно і не
встигла почитати мені на ніч, зате...*

- 19.** Вибери два варіанти, як чемно відмовити.

- Вибач, я не можу дати тобі те, що ти просиш, воно й мені потрібно.
- Дякую, я не хочу мінятися.
- Іди геть!

Моя книжка

У твоєму житті відбувається стільки цікавого! Про це варто написати книжку. Виконуй завдання рубрики "Моя книжка" щомісяця — і в кінці року матимеш унікальний артбук.

Зроби обкладинку

- Візьми альбом для малювання на 30 аркушів. Це — твоя майбутня книжка про тебе.
- Поміркуй, як вона буде називатися. Що намалювати на обкладинці? Чи варто наклеїти фото або інші зображення?
- На окремому аркуші зроби ескіз обкладинки та покажи однокласникам, послухай їхні коментарі та поради. Чи надихнули вони тебе на зміни?
- Уважно перевір, чи немає в написах помилок. За потреби звернися по допомогу до однокласників, учителя, родичів.
- Тепер можна на новому аркуші оформити все начисто і приклеїти його на обкладинку альбому.

Спогади про перший клас

- Знайди у зошиті текст, який ти записав/записала про свій перший день у школі раніше. Прочитай його. Чи підходить він для книжки? Якщо так, то відразу перепиши його на окремий аркуш, якщо ні, то поміркую, що хочеш змінити.
- Сторінку з текстом наклеї у книжку та придумай оформлення: як записати заголовок, де розмістити ілюстрацію чи фотографію.

- Почитайте книжки одне одного та поділіться враженнями. Пам'ятайте поради Дружисловика.

Ідеї для товщої книжки

Якщо тобі хочеться, приділи ще кілька сторінок книги спогадам про перший клас. Розкажи про ваші улюблені ігри минулого року або про цікаві місця, які ви відвідали. Можливо, ти захочеш залишити на сторінках книжки розповідь про подію, якою пишаєшся, або про кумедний випадок.

Якби речі говорили

1. Прочитай початок оповідання Наталі Малетич про те, що звеселило сірий день.

Парасолька

Одного похмурого ранку мама будила Марка, а йому так не хотілося вставати! Він розплющив одне око, побачив, що надворі йде дощ.

- Не хочу до школи, дощ падає...
- А я хочу, – раптом почув Марко чийсь тихенький голосочок.
- Я люблю дощ.
- Ти хто?!
- Я – парасолька. І мені вже набридло сидіти в шафі...

Марко розплющив уже обидва ока, зіскочив з ліжка й витягнув із шафи свою парасольку. Кольорові автомобільчики на ній ніби чекали, щоб кудись поїхати.

- Швидше, хочу під дощ! – наказала парасолька.
- Ти вмієш розмовляти... – вражений Марко відразу почав одягатися.

Дощ лив як з відра. Хлопчик у яскравих ґумаках чалапав за мамою й тихо розмовляв з парасолькою:

- А чому ти так любиш дощ?
- Бо він схожий на музику. Послухай, як стукають краплі по рінвах та підвіконнях, подивися, якими чудесними бульбашками скачуть по калюжах. І найголовніше: без мене ти змок би до нитки, – пояснила парасолька. – Ти можеш застудитися, а я ні. Тому мені подобається тебе оберігати.

2. Що ти відчуваєш дощового ранку? Чи залежить твій настрій від погоди?
3. Чи є в тексті слова, яких ти раніше не чув/не чула? Чи можеш здогадатися, що вони означають?
4. Знайди в оповіданні яскраве порівняння, що описує сильний дощ.
5. Придумай і запиши в зошит влучні порівняння.

Хмари в небі висіли важкі, як...

Калюжі на тротуарі розшилися, мов...

Вітер шумів, наче...

6. Знайди у слові "парасолька" букву, яка не звучить.

Знак м'якшення (ь) вказує, що попередній приголосний вимовляється м'яко.

7. Прочитай і порівняй слова. Як вимовляється в них останній звук – твердо чи м'яко?

Рис – рись, син – синь, стан – стань, лан – лань.

8. Випишіть у зошит 10 слів зі знаком м'якшення. Скористайтеся книжками з бібліотеки.

9. Придумайте, який предмет міг би завести з вами розмову. Створіть комікс та презентуйте його іншим. Поділіться враженнями від робіт одне одного.

10. Прочитай кінцівку оповідання “Парасолька” Наталі Малетич.

У школі Марко розклав парасольку сохнути в кутку класу, серед інших парасольок.

“Цікаво, чи й вони такі ж чарівні, як моя?” – подумав хлопчик і побіг до друзів. Про ранкову пригоду він не розповідав нікому. Хто б повірив, що парасолька розмовляє?

Увечері, коли Марко йшов із татом додому, вітер раз у раз намагався видерти парасольку з рук.

– Тепер я тебе захищаю, – прошепотів Марко.

Та хоч як міцно хлопчик тримав парасольку, вітер таки висмикнув її з рук і поніс вулицею. Парасолька пролетіла кілька метрів, шубовснула в калюжу і загойдалася на хвильках. Вона була, мов кораблик, – зі щоглою, але без вітрил.

– Важкий у тебе видався день, – співчутливо говорив хлопчик, миючи під душем кольорові автомобілі на синій тканині.

– Зате я нині політала і поплавала, – задоволено промовила парасолька. – Мені так сподобалося!

– І мені дуже сподобалося йти з тобою до школи, – усміхнувся Марко.

11. Як гадаєш, парасольки інших дітей у класі теж чарівні? А твоя?

12. Відшукай у тексті слова, які називають частини корабля. Знайди їхнє значення у “Тлумачку”.

- 13.** Як відреагувала парасолька, потрапивши в калюжу, – зраділа чи засмутилася? Яка риса характеру допомогла їй у цьому – оптимізм, чесність, жорстокість, заздрощі? Чи притаманна ця риса тобі? Розкажи, як вона проявляється.
- 14.** Як Марко висловив своє співчуття парасольці?
- 15.** Вибери два варіанти фраз, які допоможуть підтримати когось у скрутну хвилину.
- Важкий у тебе сьогодні день!
 - А я так і знав/знала, що так буде! Ти б краще...
 - Це справді неприємно.

Не лише знак м'якшення позначає на письмі м'якість попередніх приголосних. Літери І, Я, Ю, Є теж виконують цю роботу.

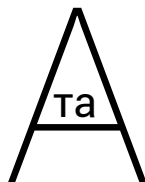
- 16.** Прочитай склади і порівняй, як звучать приголосні.
- Ла – ля, зи – зі, ру – рю, не – не.

- 17.** Знайди в тексті на сусідній сторінці слова, в яких літери І, Я, Ю, Є стоять після букв, що позначають приголосні. Запиши їх у зошит. Чи потрібен у них знак м'якшення?

— Літери бавляться!

Щоб відгадати ребуси, скажи, в чому що.

Урожайні загадки

18. Прочитай та відгадай.

Брілики наділи,
Вийшли на горбочки,
Дощику зраділи
Хлопчики-...

Дуб величний восени
Стрепенувсь на х́олоді,
І посипалися вниз
У кашкетах...

Має сотні колючо́к,
Та вона гостинна –
Дасть на чай нам ягідо́к
Запашна...

Вився-плівся по горо́ду
І посеред грядки вгруз.
Він найбільший з свого роду,
Ніби сонечко...

Рудопузі колобочки
Роздягнулись до сорочки,
Бо колючі в них жупа́ни.
Здогадались? Це...

Ольга Атаманчук

19. Що підказує відгадки? Чим ці загадки схожі на вірші? А чим від них відрізняються?

20. В одній із загадок згадується назва старовинного одягу, знайди її та уточни значення.

21. Запишіть слова-відгадки та слова, що з ними римуються, в зошит. Додайте ще рими до кожної пари. Чи легко їх знаходити?

На холоди - жовуди - молоді

22. Випишіть із загадок слова з м'якими приголосними. Як позначається їхня м'якість на письмі?

Інколи наше мовлення засмічує **суржик** – суміш слів різних мов, їх перекручення. Помічаймо помилки та вживаймо справжні українські слова!

23. Замініть суржикові слова на українські. Знайдіть їх у загадках.

Рубашка, осінню, буси,
тиква, вкусний.

Обережно:
суржик!

24. Запам'ятай загадку, яка тобі найбільше сподобалася. Кому ти можеш її загадати?

25. Запросіть друзів до гри "Загадкове поле" в "Ігро-теці" (с. 124–125).

Знайомтеся: зірка!

1. Прочитай пізнавальний текст, поданий у вигляді інфографіки.

Це зірка, найближча до планети Земля.

+5505°C

Сонце "горить" і дарує нам світло й тепло.

СОНЦЕ

Відстань
149 600 000 км

Приблизний вік:
4 500 000 000 років.

За **ХВИЛИН** світло від Сонця долітає до Землі.

Земля та інші планети Сонячної системи обертаються навколо Сонця.

Якщо уявити Сонце як футбольний м'яч, то Земля буде, як горошина.

(З журналу "Джміль")

2. Яку інформацію про Сонце ти знав/знала раніше? А яка була для тебе новою? Запиши один або кілька нових фактів у зошит і запам'ятай.

3. Згадай, у яких випадках люди називають когось "моє сонечко". До кого ти можеш так звернутися?
4. Порівняй, як пишеться слово "сонце", коли називають космічний об'єкт, а коли — людину.

Власні назви — назви одиничних, унікальних об'єктів пишуться з великої літери. Це імена та прізвища, назви географічних, космічних об'єктів, літературних творів.

5. Кого називають "справжня зірка"? Чому? Яких яскравих, видатних особистостей нашої країни ти знаєш?
6. Складіть і заповніть таблицю "Зірки України в різних галузях".

№	Українська зірка	Сфера діяльності
1	Леонід Каденюк	Космонавтика
2	Іван Франко	Література
3	Іна Ключкова	Спорт

7. Прочитай розповідь Богдана Коломійчука про наших славетних співвітчизниць зі збірки "Це зробила вона".

Анна та Марія Музичук

Дехто вважає, що чемпіонами не стають, а народжуються. Інші заперечують: мовляв, лише важкою наполегливою працею можна чогось досягнути. Невідомо, чия правда. Однак це історія про двох сестер-чемпіонок, які здобули перші перемоги ледь не раніше, ніж навчилися читати або їздити на велосипеді.

Старша Анна й молодша Марія народилися на Львівщині. Учитися грати в шахи вони почали рано. Десь дворічними дівчатка вже знали, як "ходять" фігури.

Перші серйозні перемоги сестри здобули ще школярками. Наприклад, шестирічна Анна стала чемпіонкою Європи серед дітей до 8 років. Навряд чи бодай хтось сподівався на її перемогу. Та й головний приз – велосипед – був для неї добряче завеликим.

Марія здобула своє "золото" в десять років. Спершу стала чемпіонкою України серед дівчаток свого віку, а потім – і чемпіонкою Європи. Саме тоді почалася її блискуча шахова кар'єра.

Нині Марія – чемпіонка світу з класичних шахів, Анна – чемпіонка світу зі швидких шахів. Можливо, коли ви це читатимете, спортивних титулів у сестер неабі як побільшає.

Історія шахових королев Музичук – насамперед приклад того, як досягнути мети, не відступаючи пе-

ред труднощами. Адже програші й у них теж бували. Треба вміти не здаватись, а робити висновки й рухатися далі. “І одного дня ти помітиш, що мрії в тебе закінчилися. Вони збулися, тому треба вигадувати нові”, – так сказала Анна.

8. Випиши з тексту факти, які тебе найбільше вразили.
9. Які почуття викликали в тебе успіхи сестер Музичук – здивування, заздрість, гордість, радість?
10. Де можна дізнатися новини про спортсменок? Чи стежиш ти або твої рідні за спортивними подіями? Яким ЗМІ надаєте перевагу – телебаченню, радію, газетам, сайтам? Знайди останні новини про сестер Музичук.
11. Порівняйте, чим відрізняється інформація сайту новин від поданої в книзі “Це зробила вона”.

← → ↻ 🏠 <https://zaxid.net> ... 📄 ☆ ⬇️ 📄 ⋮ ≡

☰ ZAXID.NET 🔍

Львів'янки Анна та Марія Музичук стали срібними призерками шахової Олімпіади

На Всесвітній шаховій олімпіаді, яка тривала з 24 вересня до 5 жовтня у Батумі, жіноча збірна України посіла друге місце. Набравши однакову кількість очок зі збірною Китаю, українки поступилися суперницям лише за додатковими показниками.

Варто відзначити, що у складі збірної України виступили одразу дві львів'янки – сестри Анна та Марія Музичук. Також жіночу збірну України представляли Анна Ушеніна, Наталія Жукова та Юлія Осьмак.

Окрім того, під час турніру Анна Музичук отримала нагороду Caissa Award як найкраща шахістка 2016 року.

12. Прочитай африканську народну казку.**Мудрий павук**

Якось африканський бог Джуок запитав у Сонця й Місяця:

– Як ви гадаєте – на Землі багато людей чи мало?

– Багато, – відповів Місяць.

– Мало, – відповіло Сонце.

– Схоже, Сонце, нічого ти не знаєш! – сказав Джуок.

Розгнівалося Сонце.

– Я мало знаю про людей, бо вони ховаються, коли я сходжу. Мое проміння для них надто гаряче. А Місяць світить м'яко. Хіба це справедливо?

І розлючене Сонце опалило ніжний Місяць. Й досі на його світлому обличчі можна побачити темні шрами. І тримається він якомога далі від Сонця.

Сказав тоді Джуок:

– Сонце дуже самотнє, немає в нього ні сестер, ні братів. Я зараз почакую і створю ще одне Сонце.

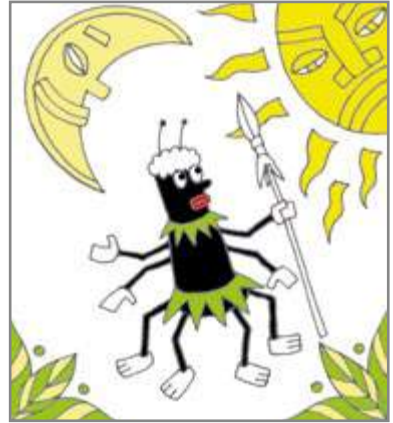
Але його почув павук і сказав:

– Не роби цього, Джуоче! Якщо на небі буде два Сонця, стане надто спекотно і люди загинуть.

І Джуок послухав павука. Однак Сонце все чуло й крикнуло павукові:

– Ти, павуче, відрадив Джуока, і за це я не хочу тебе бачити. Віднині й на очі мені не з'являйся!

Відтоді в Африці павуки вдень ховаються, а на полювання виходять аж уночі.

- 13.** Чим тебе здивувала ця казка? Що в ній суто африканське, незвичне для нас? Згадай українські казки, де Сонце є персонажем.
- 14.** Які риси характеру проявив кожен персонаж? Як саме? Хто з них тобі найбільше подобається, чому? Намалюй у зошиті його портрет і опиши вдачу.
- 15.** Якою була реакція Джуока, коли Сонце опалило Місяць? Як слід поведися, коли стаєш свідком того, що хтось ображає слабшого?

- 16.** Вибери варіанти фраз, які ти використав/використала б, щоб зупинити того, хто кривдить інших.

- Припини! Так не можна чинити!
- Стоп! Те, що ти робиш, ображає!
- Зупинися! Ти кривдиш слабшого.
- Не вдавайся до насильства! Спробуй розв'язати конфлікт словами.

- 17.** Знайдіть у класній чи шкільній бібліотеці казки різних народів світу. Хай кожен обере та прочитає одну, а потім розкажіть їх одне одному.

Наш театр

Прочитай оповідання про осінь у лісі та уяви виставу з таким сюжетом.

Осінні сни клена

Ми пішли до лісу подивитися на осіннє вбрання дерев. Зупинились біля високого клена. Посідали. Яка краса відкрилася перед нами! Стоїть клен у яскравому барвистому вбранні, а листочки ж ні затремтять, ні зашепотять.

– Дивіться, діти: клен спить. І сниться йому все, що бачив од весни до осені. Ось жовтий листочок – мов золота кульбабка. Весною клен був зачарований її красою. Запам'ятав. А як заснув, то й пригадав весну – листочок і пожовтів.

А там, бачите, листочок – мов ранкова зоря – рожевий і ласкавий. А цей – як вечірня заграва на вітряний день.

На цій гілочці – яскравий і гарний, немов крило вівільги. Мабуть, сиділа колись тут вівільга, а зараз приснилося кленові її крило.

Ми принішкли й милувалися красою. Усі наче боялися потривожити чарівний сон клена.

Василь Сухомлинський

- Сплануйте інсценівку за мотивами оповідання.

План інсценівки

1. Початок.

Виходить Клен.

К л е н . Я засинаю. От було б добре, якби мені наснилися спогади про літо, що минуло.

2. Вихід груп по черзі.

Кожна група розповідає про себе, танцює, чіпляє на Клена листочок свого кольору. Клен прокидається, розповідає свій сон, радіє листочку. Знову засинає.

3. Фінал.

Клен розглядає листя, каже, як йому добре спиться.

- Для постановки вистави об'єднайтеся в кілька груп: "Клен", "Кульбабки", "Сунічки", "Жабки", "Грибочки", "Білочки", "Вивільги". Створіть костюми та листочки.
- Підготуйте свій вихід. Домовтеся про репліки кожного члена групи. Вигадайте рухи для танцю. Проведіть репетицію.

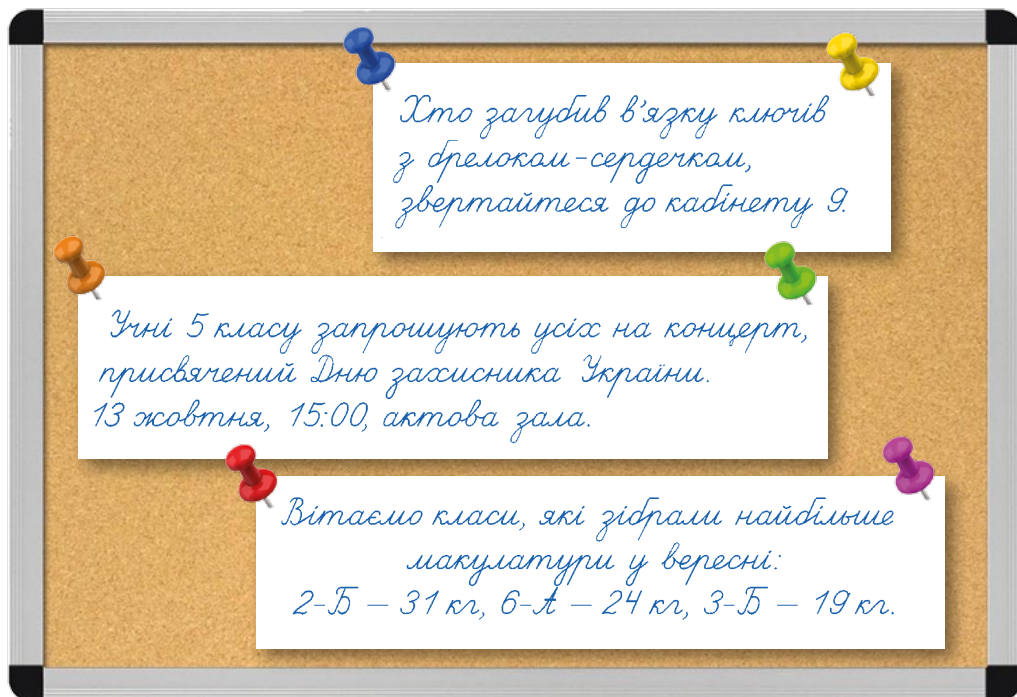
- Скористайтесь аудіотреками:
svitdovkola.org/um2/media5

- Запросіть на свою виставу глядачів з інших класів.
- Поділіться враженнями від роботи: що вдалося, а що – ні. Поміркуйте, за що можна похвалити одне одного, які дати поради.

Дошка оголошень

1. Прочитай повідомлення на шкільній дошці оголошень.

2. Які оголошення містять інформацію, важливу для багатьох, а яке – для когось одного? Як довго має бути розміщений на дошці кожен аркуш?
3. Чи є у вашій школі дошка оголошень? Знайдіть її та ознайомтеся з інформацією, яка там розміщена. Для кого вона – для вчителів, батьків, учнів?
4. Створіть дошку оголошень вашого класу. Підготуйте аркуші та напишіть на них важливу інформацію.

5. Знайди в тексті оголошень слово з апострофом. Згадай, що цей знак означає. Прочитай пари складів з апострофом та без нього. Чим відрізняється звучання приголосних у них? У якому випадку приголосний звучить твердо? У якому складі більше звуків?

Бе – б'є, пю – п'ю, мя – м'я.

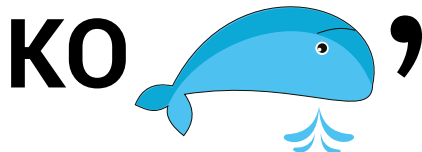
Слово **апóстроф** у перекладі з грецької мови означає "зігнутий". Цей знак ставлять у словах перед Я, Ю, Є, Ї, щоб не дати їм пом'якшити попередні приголосні.

6. Запиши словами: 5, 9, 15, 19.

Літери бавляться!

Розшифруй слова та запиши їх у зошит. Якщо зображення розміщене догори ногами, то називай звуки слова з кінця до початку.

И ,

7. Прочитай сторінку з книжки "Листи на війну. Діти пишуть солдатам" (упорядники Валентина Вздольська, Оксана Луцевська).

8. Кому адресований лист? Хто його автор? Чи знайомі вони один з одним? Що відчуватиме солдат, коли прочитає лист? Чому військовим важливо чути слова подяки та підтримки?
9. Які слова виділені в тексті? Чому?

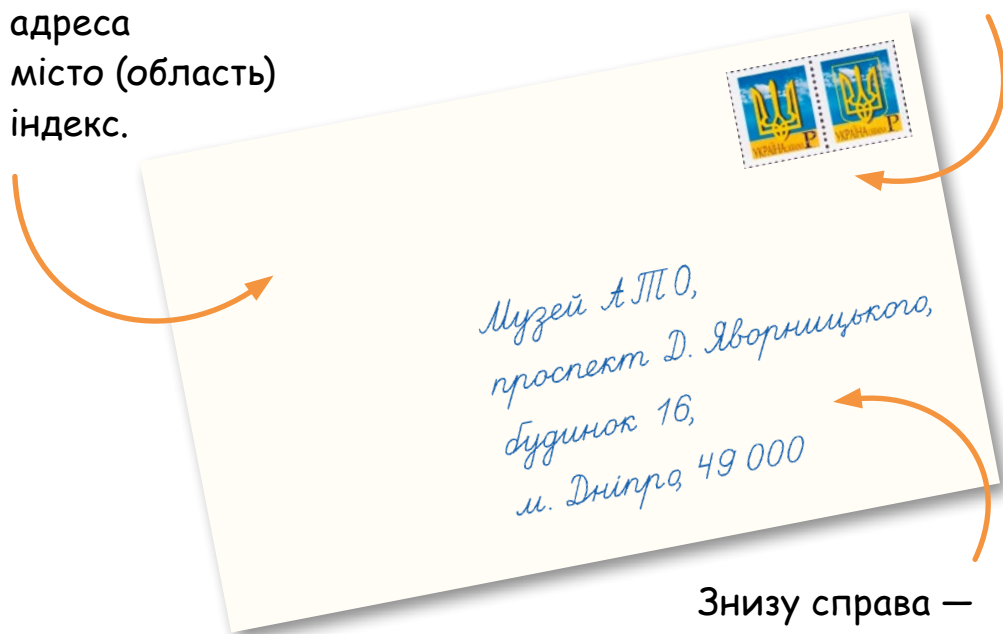

10. Спробуй здогадатися, що означає слово "анонім-но", написано у правому верхньому кутку листа. Поміркуй, чому автор не захотів написати своє ім'я.
11. Знайди у тексті листа всі слова зі знаком м'якшення. Випиши їх у зошит.
12. Напишіть лист та намалюйте листівки військовим, щоб підтримати їх. Надішліть їх до Музею АТО, що в місті Дніпрі. Звідти їх передають у військові частини. Зверни увагу, як треба підписувати конверт.

Зверху зліва — дані відправника:
 прізвище, ім'я
 адреса
 місто (область)
 індекс.

Наклей марку
 для оплати листа.

Знизу справа —
 дані отримувача.

13. Як можна привітатися в такому листі? Як звернутися до адресата? За що йому/їй можна подякувати? Що побажати? Підписати лист чи лишити його анонімним?

14. Здогадайся за ілюстрацією, про що йдеться у вірші.

Свічечка букви “ї”

Хай це, можливо, і не найсуттєвіше,
але ти, дитино,
покликана захищати своїми долоньками
крихітну свічечку букви “ї”,

а також,
витагнувшись на пальчиках,
оберігати місячний серпик
букви “є”,
що зрізаний з неба
разом із ниточкою.

Бо кажуть, дитино,
що мова наша – солов'їна.
Правильно кажуть.

Але зятям собі,
що колись
можуть настати і такі часи,
коли нашої мови
не буде пам'ятати
навіть найменший
соловейко.

Тому не можна покладатися
тільки на солов'їв,
дитино.

Іван Малкович

15. Поміркуй, як саме ти можеш захистити українські літери. Що означає "не покладатися тільки на солов'їв"?

16. Українську мову називають солов'їною за її милозвучність та співучість. Чи ти чув/чула колись спів цієї пташки? Прослухай аудіо за посиланням: svitdovkola.org/um2/media6

17. З чим поет порівнює літери Ї та Є? Ці літери – унікальні! Вони існують лише в українській абетці. На що вони здаються тобі схожими? Намалюй.

18. Згадайте та запишіть якомога більше слів з літерою "ї" або "є" за 10 хвилин. Прочитайте свої списки іншим групам.

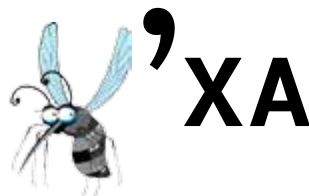
19. Вибери 4 варіанти привітання українською.

1. Добридень!	4. Привет!
2. Доброго ранку!	5. Привіт!
3. Вітаю!	

— Літери бавляться!

Розгадай ребуси. Кожен апостроф перед словом або за ним позначає звук, який не треба промовляти.

Факти та здогадки

1. Прочитай давньоіндійську притчу.

Прітча – коротка розповідь, яка допомагає нам зробити мудрий висновок.

Слон та сліпі

Сперечалися сліпі, що таке слон. Перший обмацав його ногу та сказав, що слон – це колона. Чоловік, який схопився за хвіст, стверджував, що він – мотузка. Той, хто сперся об бік слона, наполягав, що він – стіна. Змією назвав слона той, хто тримав у руках хобот, килимом – той, хто взявся за його вуха. Сліпий, що вхопився за бівень, доводив, що слон – це спис.

2. Поміркуй, які твердження істинні.

- ☀ Жоден сліпий не мав рації.
- ☀ Усі сліпі мали рацію.
- ☀ Ніхто з чоловіків не міг зрозуміти, який слон насправді, бо не мав повної інформації про нього.
- ☀ Щоб дізнатися правду, незрячим треба було послухати розповіді одне одного й повірити в них.
- ☀ Ці чоловіки ніяк не могли б отримати повної інформації про слона.

3. Який висновок можна зробити з цієї притчі? Чи завжди, коли ми робимо судження про людей, події, предмети, ми маємо про них повну інформацію?

4. Намалюйте схему для переказування притчі.

5. Прочитай українську народну приказку. Що спільного вона має з притчею?

Пріказка – короткий влучний вислів, поширений у народі.

- Смачна каша!
- А ти їв?
- Ні!
- А звідки знаєш?
- Чув, як бачили, як говорили, що їли!

6. Запам'ятай правильні українські слова.

Обережно:
суржик!

Не “кавьор”, а “кілим”

Якщо добре чистити КИЛИМ,
Стане КИЛИМ чистим та милим.

Не “самольот”, а “літак”

- Самольот – це ЛІТАК?
- Так, так, так!

Небилиці

7. Прочитайте кумедні небилиці.

Пан Перевертас

(уривок)

Коли удома все гаразд,
 Приходить пан Перевертас –
 І тільки поруч він з'являється,
 Одразу все перевертається:
 Жене до нірки кішку мишка,
 Мене читає зранку книжка,
 Блукає братик по оселі,
 Збирає іграшки на стелі.
 Змія летить, а птах повзе,
 Горішок білочку гризе,
 Руками я карбую крок –
 Батькам пора у дитсадок!

Сергій Пантюк

* * *

Народився я тоді, коли мій дід був маленьким, а батька ще й на світі не було. Ото дід і каже: “А хто з нас піде в ліс по дрова?”. А я кажу: “Або ви, діду, йдіть до лісу, а я буду вдома, або я буду вдома, а ви йдіть до лісу”. Піде дід до лісу, принесе дров, ми розпалимо піч, аж у ній холодно зробиться. А на пріпічку посіємо зернятко проса. І вродить того проса сто снопів – та все гречка. А на ту гречку якось внаділася бджола, то ми ту бджолу впіймали і взяли з неї сім діжок меду.

Як стали його їсти, то тільки й вистачило, що дідо-ві губи помазати. Ось так ми й хазяйнували, аж поки батько народився.

(З народної творчості)

8. Яка небилиця сподобалася тобі найбільше? Чому? Намалюй до неї ілюстрацію.

9. Поміркуй, чому люди вигадують небилиці. І чому — обманюють?

10. Розглянь малюнок і поясни, чим жарт відрізняється від брехні.

11. Придумайте та запишіть небилицю.

Як дізнатися, чи всі слова написані правильно?

Багато слів пишуться так само, як ти їх чуєш.

Якщо звук чути нечітко і виникає сумнів, яку саме літеру писати, можна пошукати перевірене слово, подивитися в орфографічному словнику або запитати у дорослих.

12. Прочитайте свої небилиці однокласникам. Похваліть роботи одне одного — що саме було вдалим (несподівані ідеї, влучні слова, рими, порівняння, презентація роботи). Дайте поради, що можна було б поліпшити. Подякуйте одне одному за увагу.

13. Прочитай вірш.

Бабуся

Стояла собі хатка –
Дірявий чобіток.
А в ній жила бабуся,
Що мала сто діток.
Така була сімеечка,
Сімеечка мала!
Ніяк із нею впоратись
Бабуся не могла.

Пішла бабуся на город
По моркву й буряки,
Пішла вона до пéкаря
По хліб і пиріжки.
А сто дітей – не лéдарі,
Пішли збирати хмиз.
Усі взяли по гілочці
Й набрали цілий віз.

Води взяли по крапельці –
І повний казанок!
І наварили борщику
Бабуся й сто діток.
А потім сто цеглинок
Вони принесли вмиць,
І склали з них будиночок,
І стали в ньому жить.

А потім сто зернинок
Поклали в землю в ряд.
І вирости з них квіти,
І став квітучий сад!
А якби та бабуся
Не мала сто діток,
Була б і досі хатка –
Дірявий чобіток!

Наталя Забіла

14. Який настрій у тебе викликав вірш? Чому? Як ти уявив/уявила собі дітей, бабусю, їхню господу?
15. Послухай пісню у виконанні Марії Бурмаки на слова цього вірша:
svitdovkola.org/um2/media7
-
-
16. Чим відрізняється пісня від вірша? Що додалося? На що ти більше звертав/звертала увагу під час слухання – на слова чи на музику? Чому?
17. Подивися відеокліп за посиланням:
svitdovkola.org/um2/media8
-
-
18. Чим кліп відрізняється від аудіозапису пісні? Що спільного, а що додалося? На що ти більше звертав/звертала увагу – на слова, музику чи зображення?
19. Подивися відео без звуку й спробуй розповісти, що відбувається, своїми словами. Чи виходить схоже на вірш Наталі Забіли? Чому?
20. Послухай аудіо кілька разів та запам'ятай пісню.
21. Пограйте в гру "Факти та здогадки". Кожен учень має сказати три факти про себе. Два з них правда, а один – ні. Решта мають здогадатися, що саме вигадка.

Згадай перед канікулами

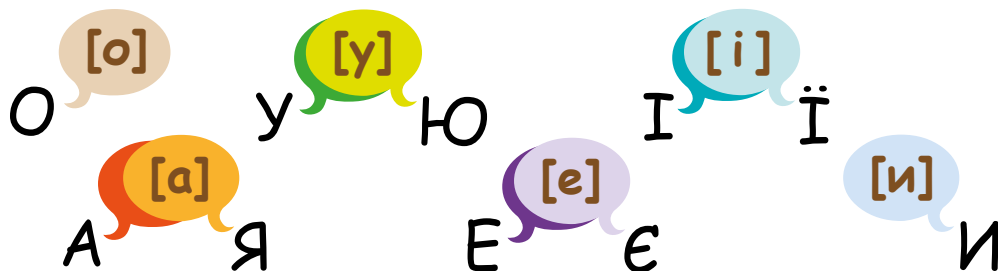
1. Розглянь схеми та пригадай те, що ти вже знаєш про звуки і букви.

Схема 1. Звуки і букви

Схема 2. Голосні звуки і букви, що їх позначають

2. Пригадай, як правильно вимовляти ці слова. Яке з них написано з помилками? Як це перевірити?

Середина, закладка, сторінки, дрова,
грак, гава, гелготіти.

3. Розглянь мапу думок та згадай літературні твори, які ти читав/читала. Який тобі сподобався найбільше? Чому?

Схема 3. Літературні твори

4. Згадай вистави вашого театру. Поміркуй, чому важливо, з якою інтонацією промовляють свої репліки актори.

5. Розіграйте в парах діалоги, які можуть відбутися в одній із ситуацій.

- Однокласник показує тобі сторінку своєї книжки, а ти бачиш там слово з пропущеною літерою.
- Подруга пропонує тобі обміняти яблуко на пиріжок.
- Ти бачиш, що двоє дітей забрали у третього пенал та не віддають.

6. Привітай друзів з початком канікул. Напиши комусь із них лист чи оголошення для всіх.

ТИЖДЕНЬ 1

Абетка	4
Мій перший день у школі	8

ТИЖДЕНЬ 2

Осінні зміни	10
--------------------	----

Наш театр

16

ТИЖДЕНЬ 3

Наголос	18
Драconi поруч	20

ТИЖДЕНЬ 4

Абетка емоцій	24
Мінятися чи не мінятися?	26

Моя книжка

30

ТИЖДЕНЬ 5

Якби речі говорили	32
Урожайні загадки	36

ТИЖДЕНЬ 6

Знайомтеся: зірка!	38
--------------------------	----

Наш театр

44

ТИЖДЕНЬ 7

Дошка оголошень	46
-----------------------	----

ТИЖДЕНЬ 8

Факти та здогадки	52
Небилиці	54

Моя книжка

58

Згадай перед канікулами

60

ТИЖДЕНЬ 9

Твоя Україна! 62

ТИЖДЕНЬ 10

Твій рідний край 68

Наш театр 74

ТИЖДЕНЬ 11

Мандри 76

ТИЖДЕНЬ 12

На безмежних просторах Всесвіту 82

Моя книжка 88

ТИЖДЕНЬ 13

От уже й зима настала! 90

ТИЖДЕНЬ 14

Дружба – це диво 96

Наш театр 102

ТИЖДЕНЬ 15

Де раки зимують? 104

Чекаємо на Миколая 108

ТИЖДЕНЬ 16

З Новим роком та Різдвом! 110

Моя книжка 116

Згадай перед канікулами 118

ДОДАТКИ

Тлумачок 120

Ігротека 122